

slovenska
filharmonija

VIP 3

abonma 2021/22

Bart Van Reyn
dirigent

Filharmonični
festival
**7 baročne
glasbe**

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

januar 2022

VOKALNO-INSTRUMENTALNI
PROGRAM

5. ZIMSKI
FESTIVAL

LJUBLJANAFESTIVAL.SI

Mestna občina
Ljubljana

SAVA
ZAVAROVANJE

28. 1. 2022

ob 19.30

Slovenska filharmonija

Otvoritev 5. Zimskega festivala

À LA HÄNDEL

Julia Doyle sopran

Polona Plaznik sopran

Barbara Kozelj mezzosopran

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

BART VAN REYN dirigent

Mestna občina
Ljubljana

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.

Častni pokrovitelj Zimskega festivala 2022 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič.

Filharmonični
festival
**7 baročne
glasbe**

VIP

VIP 3

abonma 2021/22

Otvoritev 5. Zimskega festivala

À la Händel

28. januar 2022 ob 19.30
Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije
Orkester Slovenske filharmonije

Bart Van Reyn dirigent

Julia Doyle sopran

Polona Plaznik sopran

Barbara Kozelj mezzosopran

Monika Ivančev koncertna mojstrica

VOKALNO-INSTRUMENTALNI
PROGRAM

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Christ lag in Todes Banden, BWV 4

Kristus je ležal v vezeh smrti

Kantata za velikonočno nedeljo

Giovanni Battista Ferrandini (1709–1791)

Il pianto di Maria Vergine

Tožba Device Marije

Kantata za petje ob Božjem grobu

Barbara Kozelj mezzosopran

Georg Friedrich Händel (1685–1759)

Dixit Dominus, HWV 232

Gospodov govor

Julia Doyle sopran

Polona Plaznik sopran

Barbara Kozelj mezzosopran

Gašper Banovec tenor

Matija Bizjan bas

Koncert je brez odmora.

Koncert snema in neposredno prenaša program Ars –
3. program Radia Slovenija.

ARS

S prihodom na mesto kantorja v Leipzigu, ki ga je **Johann Sebastian Bach** dobil po različnih zapletih leta 1723, se je začelo novo poglavje v njegovem življenju in tudi opusu: prvo mesto v slednjem pripada protestantskim cerkvenim kantatam in skladbam za leipziški Collegium Musicum. Kmalu po prihodu v Leipzig, leta 1724, se je lotil komponiranja kantat na protestantske korale, ki so bili namenjeni določenim praznikom protestantskega bogoslužja. Koralne kantate *per omnes versus* so se na isti protestantski koral navezoval v vseh stavkih. (Uglasbitev vseh kitic koral v eni kantati je bila v Bachovem času že nekakšna tradicija kantorjev Tomaževe cerkve.) V t. i. koralnem Bachovem letu 1725 je bila na veliko noč v Leipzigu kot zadnja koralna kantata v tem posebnem »ciklu« izvedena tudi kantata **Christ lag in Todes Banden** (*Kristus je ležal v vezeh smrti*). Iz tega časa so ohranjeni prvi viri zanjo, sicer pa je nastala že prej.

Bachov kantatni opus sicer predstavlja enega največjih ustvarjalnih »vulkanov« v glasbeni zgodovini: ohranjenih je ok. njegovih 300 kantat, od tega ok. 200 sakralnih. Sakralne kantate je v Leipzigu izvajal z učenci Tomaževe šole, gotovo pa so mu pomagali tudi nekateri študenti leipziške univerze. Vaje zboru so bile skoraj vsak dan, v soboto pa so že vadili celotno kantato za nedeljo. Od ene do druge nedelje je bilo tako največkrat treba napisati novo kantato, prepisati parte za zboriste, soliste in instrumentaliste ter novo delo zvaditi, za kar najbrž ni bilo vedno dovolj časa.

Protestantski koral *Christ lag in Todes Banden*, ki je osnova kantate, je protestantska različica srednjeveške velikonočne pesmi slednice *Victimae paschali laudes* (*Hvalnice pojo kristjani velikonočni žrtvi*); tudi njegova melodija izhaja iz znamenite koralne melodije. Poleg tega zajema še iz gregorijanske velikonočne aleluje *Alleluia – Christus resurgens* (*Aleluja – Kristus je vstal*) in nemške

VIP

Johann Sebastian Bach, portret
Eliasa Gottloba
Haussmanna,
ok. leta 1746

velikonočne pesmi *Christ ist erstanden* (*Kristus je vstal*) iz 12. stoletja, pa tudi iz bogate tradicije velikonočnih srednjeveških iger v nemškem jeziku. Nemško besedilo je napisal Martin Luther, pesem je izšla v Wittenbergu in Erfurtu v za reformacijo pomenljivem letu 1524; v najstarejših različicah v pesmaricah ima koral pripis »Christ ist erstanden, gebessert« (»izboljšana različica pesmi Kristus je vstal«). V skladu s protestantizmom, ki poudarja predvsem Kristusovo trpljenje in dogodke pred veliko nočjo, tudi ta velikonočna kantata ne izpostavlja toliko Kristusovega vstajenja kakor njegovo žrtev, pri čemer se poslužuje svetopisemske podobe obeda jagnjeta, ki so ga Izraelci zaužili pred odhodom iz Egipta. Dediščina svetopisemskih besedil in slednice *Victimae paschali* pa je prisposoba boja med smrtjo in življenjem, v kateri je smrt premagana s Kristusovo smrtjo.

Slogovne značilnosti kažejo, da je bila izvirna kantata *Christ lag in Todes Banden* Bachovo mladostno delo in je verjetno njegova prva ohranjena kantata. Nekateri

VIP

muzikologi domnevajo, da naj bi bila prvič izvedena v cerkvi sv. Blaža v Mühlhousu leta 1708 – morda ob Bachovem preizkusu za mesto organista v tej cerkvi, ki je potekal ravno v velikonočnem času leta 1707. Drugi datum nastanka kantate postavljajo v weimarsko obdobje nekaj let kasneje. A četudi večina stavkov slogovno izkazuje povezavo z Bachovim zgodnjim obdobjem, je zadnji kancionalno uglasbeni koralni stavek značilen za Leipzig, kjer je Bach kantati v nekaterih stavkih dodal še cinke in pozavne.

Stavki kantate so napisani v isti tonaliteti, a so med seboj kontrastni. Vsi zajemajo iz različnih kitic istega koralnega besedila in melodije, ki je na poseben način prisotna in slišna v vsakem od stavkov. Posamezne kitice besedila so glede na svojo vsebino uglasbene v različnih oblikah: kot arije, recitativi, dueti in zbori. V kantati srečamo vse od ostinatnih variacij do kanona in načina *alternatim* do motetov s fugatnimi deli. Zares bi lahko bila preizkus Bacha v različnih kompozicijskih slogih, obenem pa je dokaz, kako lahko različne glasbene oblike podajajo različno vsebino besedil. V njej je že prisotno vse kasnejše skladateljevo mojstrstvo, saj je Bach sam po delu ponovno posegel skoraj dvajset let kasneje.

Giovanni Battista Ferrandini je bil dolgo časa skrit v anonimni množici manjših italijanskih skladateljev sredine 18. stoletja in šele v zadnjih letih je na dan prišlo nekaj več podatkov o njem. Rodil se je leta 1709 v Benetkah. Njegov oče Stefano je izhajal iz Furlanije in je igral oboo v beneških gledališčih ter pogosto obiskoval hišo Vettorja Dolfina, plemiča, ki ga je poznal tudi Vivaldi. Leta 1722 je svojega sina, ki je takrat verjetno že odlično igral oboo in prečno flavto, pripeljal v München. Tu je mladeničeva kariera hitro napredovala, saj je kasneje postal celo kancler in prejel plemiški naziv – postal je de' Ferrandini.

VIP

Ferrandini je v Münchnu služboval v družini volilnih knezov Wittelsbach pod princema regentoma Karlom Albertom in njegovim sinom Maksimilijanom III. Slednji je dal v Münchnu zgraditi bogato okrašeno Rezidenčno gledališče (Residenz-Theater), ki se je odprlo leta 1753 prav s Ferrandinijevo opero *Catone in Utica* (*Katon v Utiki*). Poleg tega je bila velika pokroviteljica Ferrandinijeve glasbe tudi Marija Antonija Bavarska, hči Karla Alberta, ki se je leta 1747 poročila s saškim volilnim knezom v Dresdnu in s seboj odnesla tudi Ferrandinijeve skladbe. Ferrandini je bil njen učitelj petja in kompozicije in je z njo sodeloval pri ustvarjanju njenih glasbenih del, ona pa je prispevala številna besedila za njegova dela.

Ferrandini je München in njegovo novo gledališče zapustil že kmalu po odprtju ter se z družino vrnil v Padovo, domnevno iz zdravstvenih razlogov. Z münchenskega dvora pa je še vedno prejemal dobro plačo. Znano je, da se je v Padovi leta 1771 srečal z mladim Mozartom in da je tam podpiral glasbenike ter ustanovil glasbeno akademijo s pokroviteljem Giuseppejem Ximenesom in violinistom Tartinijem, sicer pa se je za njim za nekaj časa izgubila vsaka sled. Umrl je leta 1791 v Münchnu.

Ferrandini je v Münchnu med drugim napisal tri kantate za solistični glas in majhno instrumentalno zasedbo. Namenjene so bile izvedbi ob božjem grobu v kapeli münchenskega volilnega kneza. Skladba ***Il pianto di Maria Vergine*** (*Tožba Device Marije*) za sopran, godala in continuo je med ljubitelji baročne glasbe dobro znana, saj so jo na podlagi kasnejšega anonimnega rokopisa dolgo časa pripisovali Georgu Friedrichu Händlu. Leta 1989 pa je muzikolog Paolo Cattelan odkril kopijo dela v osebni knjižnici slovitega Padreja Martinija v Bologni. Martinijev lastnoročno prepisani rokopis je zgodnejši od drugih rokopisov in delo nedvoumno pripisuje Ferrandiniju, poleg tega pa je kantata zapisana

VIP

Giovanni Battista
Ferrandini

v posebnem zvezku dveh Ferrandinijevih del za pobožnosti ob božjem grobu (tretje se nahaja v arhivu Marije Antonije v Dresdnu). V rokopisu iz Martinijeve zbirke poleg godal pri kantati nastopa še prečna flavta in tako solistična kantata postane koncert dveh solističnih glasov.

Kantata *Il pianto di Maria* je strogo zgrajeno delo, v katerem se izmenjujejo recitativi, arije in ariozni stavki. Zanja je značilno kompleksno kontrapunktsko pisanje, njene melodije pa so nekoliko arhaične. Viri sicer niso datirani, vendar Cattelan domneva, da so kantate nastale konec 30. ali v začetku 40. let 18. stoletja. V tem času je zvrst kantat za božji grob na kratko zacvetela, njen vrhunec pa predstavljajo dela Caldare in Contija na Dunaju. Eden od rokopisov je posvečen »njegovemu Cesarskemu Veličanstvu Karlu VII.« in tako bi kantata lahko nastala v času kratkega cesarjevanja Karla Alberta, ki se je končalo z njegovo odstavitvijo in izgnanstvom leta 1741.

VIP

Podobno kakor *Christ lag in Todes Banden* ima tudi vsebina kantate *Il pianto di Maria* svoj izvor v srednjem veku, v pesmi slednici *Stabat Mater* (*Mati žalostna je stala*). Ta skozi oči pretresenega očividca opisuje trpljenje Jezusove matere Marije pod križem, na katerem je visel in umrl njen sin. V poznem srednjem veku so se razvili in v velikem tednu izvajali Marijini lamenti oziroma tožbe, v katerih je o svoji bolečini govorila sama. Dramatično baročno besedilo Ferrandinijeve skladbe, ki zajema iz te dediščine, vključuje nekakšen uvod, intermezzo in moralistični zaključek pripovedovalca, ki dogajanje opazuje in komentira s sodobne perspektive ter opozarja na poslednjo sodbo. A osrednji prostor tudi tu pripada tragični figuri pod križem, človeški božji materi, ki je zlomljena od povsem človeškega trpljenja in polna očitkov, namenjenih Bogu, angelom in ljudem.

Čeprav se je vsestranski skladatelj **Georg Friedrich Händel** uspešno preizkusil prav v vseh glasbenih zvrsteh svojega časa, je v glasbenem spominu Evrope dolgo ostal zapisan predvsem po svojih oratorijih in orkestrskih delih. Šele razmeroma od nedavnega se ponovno uveljavljajo njegove opere, po katerih je slovel v svojem času. Mladi Händel je prav tako kakor Bach izšel iz nemškega protestantskega okolja in temeljite nemške kontrapunktske glasbene izobrazbe, njegova življenjska in glasbena pot pa je bila povsem drugačna, čeprav sta oba delovala v času, ko se je iz sintez t. i. nacionalnih šol oziroma slogov razvijal enovitejši evropski slog.

Rodil se je v Halleju in že zelo kmalu pokazal velik glasbeni talent, a njegov oče je načrtoval, da bo sin postal jurist, zato je zavrnil ponudbe mecenov, kot sta bila saški vojvoda in Friderik I. Pruski, da bi prevzela sinovo glasbeno šolanje. Händel je temeljito glasbeno izobrazbo naposled pridobil pri glasbeniku Friedrichu Wilhelmu Zachowu v Halleju, pri katerem se je seznanil

VIP

Georg Friedrich
Händel, portret
Balthasarja Dennerja,
ok. leta 1726

z najrazličnejšimi glasbenimi slogi ter postal odličen komponist in orgelski virtuoz. Po kratkem obdobju delovanja v Halleju je postal organist v Hamburgu, enem od centrov tedaj bogate nemške glasbene kulture. Hamburg je imel odlično operno gledališče, poleg tega pa je bil v »Benetkah na Elbi« od začetka 18. stoletja vse bolj razširjen italijanski glasbeni slog.

Z njim se je Händel naposled dodobra seznanil v Italiji, kamor ga je leta 1706 povabil Gian Gastone de Medici. Po bivanju v Firencah je mladi skladatelj odšel v Rim, kjer je deloval pod pokroviteljstvom kardinala Ottobonija in drugih pomembnih rimskih rodbin, ob tem pa je potoval po Italiji, koncertiral in se seznanil z najpomembnejšimi italijanskimi skladatelji svojega časa. Händel je v Rimu napisal kar nekaj sakralnih del, v katerih je posrečeno združil sloge, ki jih je obvladal. Med drugim je vanje prefinjeno integriral tudi operni slog komponiranja, kar je njegovim rimskim poslušalcem zelo ugajalo, saj je bila sama opera v Rimu tedaj prepovedana.

VIP

Händlovo prvo večje sakralno delo je bil psalm z mesijansko-kraljevsko vsebino **Dixit Dominus** (*Gospodov govor*), ki je bil končan aprila 1707 in za katerega imamo tudi prvi ohranjeni skladateljev avtograf. Verjetno je bil prvič izveden pod pokroviteljstvom slovite rimske družine Colonna za praznik karmelske Matere Božje 16. julija v rimski cerkvi Santa Maria in Monte Santo (Sveta Marija na Sveti gori) na rimskem Trgu topolov (Piazza del Popolo, kar danes pomeni tudi Ljudski trg) v okviru slovesnih večernic za letni praznik karmeličanskega reda. Psalm je tako s tehničnega kakor umetniškega vidika ambiciozno delo. Napisan je za pet solistov, petglasni zbor, godala in continuo ter je uglasben po principu kontrastiranja zaporednih stavkov. V njem se izmenjujejo monumentalni, kontrapunktsko umetelno izpeljani zbori in izrazne arije, poleg tega pa je Händel med drugim vanj vpletel še izrazna tonska slikanja (kot so npr. udarci na besedi »conquassabit«, kar pomeni »zmedel bo«, »pretresel bo«) in uporabil tehniko *cantusa firmusa*, pri kateri melodije potekajo v dolgih tonih v sopranu nad živahnim kontrapunktskim dogajanjem.

Podobno kakor Bachova kantata *Christ lag in Todes Banden* je bil tudi Händlov *Dixit Dominus* neke vrste kompozicijski preizkus. Rimske plemiške palače in gledališča so ga s tem delom takoj vzeli za svojega. Na to, da je bil psalm pomemben tudi za samega skladatelja, pa opozarja dejstvo, da je več stavkov ponovno uporabil v svojih kasnejših londonskih oratorijih. Leta 1710 je Händel sprejel službo v Hannoveru in zapustil Italijo, a leta, ki jih je preživel v tej deželi, so njega in njegovo glasbo oblikovala in zaznamovala za vse življenje.

Foto: Agnete Schlichthk

Bart Van Reyn

Bart Van Reyn je eden najbolj iskanih belgijskih dirigentov svoje generacije in izvaja širok repertoar od baročne do sodobne glasbe. Študiral je na Kraljevem konservatoriju v Antwerpnu in Bruslju ter se v izvajanju starejše glasbe izpopolnjeval pri Josu van Veldhovnu na Kraljevem konservatoriju v Haagu. Dirigiranje je študiral pri Gianluigiju Gelmettiju na tečajih v Sieni in na Dunaju ter se izpopolnjeval pri Friederju Berniusu in siru Johnu Eliotu Gardinerju.

Leta 2000 je ustanovil svoj projektni ansambel Octopus (Hobotnica), ki je kot komorni in oratorijski zbor nastopal samostojno in z belgijskimi orkestri na koncertih in festivalih v Belgiji, po uspehih doma pa tudi v znanih dvoranah v Metzju, Parizu, Rotterdamu in Moskvi. Leta 2012 je v Antwerpnu ustanovil še ansambel Le Concert d'Anvers, ki igra na zgodovinska glasbila in izvaja predvsem glasbo 18. in 19. stoletja.

VIP

Kot dirigent asistent je sodeloval z opernimi hišami in festivali v Bruslju, Antwerpnu, Gentu, Potsdamu, Baslu in Nancyju, znanimi dirigenti Josom van Veldhovnom, Michelom Tabachnikom, Hansom-Christophom Rademannom, Philippom Herreweghejem in Marekom Janowskim, skladatelji Stevom Reichom, Tanom Dunom, Jamesom MacMillanom in Kaijo Saariaho ter orkestri, kot so Bruseljska filharmonija, Simfonični orkester Antwerpen, orkestra B'Rock in Il Gardellino, Brandenburški simfoniki, Nizozemski komorni orkester in Danski nacionalni simfonični orkester. Doslej je dirigiral nekaterim najbolj znanim pevskim ansamblom: Nizozemskemu komornemu zboru, Danskemu, Berlinskemu, Srednjenemškemu in Flamskemu radijskemu zboru, Vokalnemu ansamblu Južnonemškega radia Stuttgart, ansamblom Collegium Vocale Gent, Cappella Amsterdam in BBC Singers.

Od leta 2016 je glavni dirigent Danskega radijskega zbora, leta 2019 pa je bil imenovan še za glasbenega vodjo Flamskega radijskega zbora. Od letošnje sezone je tudi stalni gostujoči dirigent orkestra Anima Eterna Brugge.

Foto: Raphaele Photography

Julia Doyle

Julia Doyle prihaja iz Lancastra. Pred začetkom pevske kariere je na Cambridgeu študirala družbene in politične vede, nato pa se je povsem posvetila petju. Kot specialistka za baročni repertoar nastopa po vsem svetu. Sodelovala je z znanimi dirigenti Friederjem Berniusom, sirom Johnom Eliotom Gardinerjem, Matthewom Hallsom, Philippom Herreweghejem, Richardom Tognettijem, Alfredom Bernardinijem, Györgyjem Vashegyijem, Robertom Kingom, Nicholasom Kraemerjem, Juanjem Meno, sirom Rogerjem Norringtonom, Gianandreo Nosedo in Trevorjem Pinnockom.

Odmevni so bili njeni nastopi z uveljavljenimi orkestri in ansambli, kot so Filharmonični orkester BBC, Zbor in orkester Monteverdi, ansambel Britten Sinfonia, Kraljevi filharmonični orkester iz Londona, Nacionalni simfonični orkester irske radiotelevizije, Škotski

VIP

komorni orkester, Orkester dobe razsvetljenstva, Nizozemsko Bachovo združenje, Collegium Vocale Gent, Komorni zbor Stuttgart, Avstralski komorni orkester, Baročni orkester iz Seville, B'Rock in Tafelmusik.

V njeni obsežni diskografiji sta Händlova oratorija *Mesija* z ansamblom Britten Sinfonia in zborom Polyphony pod dirigentskim vodstvom Stephena Laytona ter *Izrael v Egiptu* z ansamblom Concerto Köln, zborom Arsyes Bourgogne in dirigentom Pierrom Caom. Za več založb je v sodelovanju z različnimi orkestri posnela skladbe Mendelssohna, Bacha, Lutosławskega idr. Pred kratkim je z lutnjistom Matthewom Wadsworthom izdala svoj prvi samostojni album z deli Purcella.

V prihodnje načrtuje nastop z baročnim orkestrom Tafelmusik v Torontu (Mozartova *Maša v c-molu*), evropski turneji z zasedbo The King's Consort z deli Vivaldija in Händla ter Zborom in Orkestrom Monteverdi z deli Monteverdija. Pela bo tudi v Bachovem *Pasijonu po Mateju* z Orkestrom dobe razsvetljenstva ter v Händlovi serenati *Akis, Galateja in Polifem* na Händlovem festivalu v Halleju.

Foto: osebniarhiv

Polona Plaznik

Polona Plaznik je končala magistrski študij petja na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri Matjažu Robavsu. Na tekmovanju TEMSIG je leta 2016 osvojila srebrno priznanje, leta 2019 pa srebrno priznanje in tretjo nagrado. Na mednarodnem pevskem tekmovanju IMMCC Maribor je leta 2018 osvojila zlato priznanje in drugo nagrado, leta 2021 pa zlato priznanje in prvo nagrado. Kot solistka je nastopila ob spremljavi simfoničnih orkestrrov Akademije za glasbo v Ljubljani, SNG Maribor, SNG Opera in balet Ljubljana in Slovenske filharmonije. Predstavila se je z vlogo Ane Jelovšek v slovenski operi *Julija* skladatelja Aleša Makovca, nastopila pa je tudi v slovenski operi *Deklica z vžigalicami* skladateljice Tine Mauko. V letu 2021 je magistrirala z vlogo Kuningunde iz operete *Kandid* Leonarda Bernsteina, za katero je prejela Prešernovo nagrado Akademije za glasbo UL. Je članica Zbora Slovenske filharmonije.

mezzo-
sopranistka

VIP

Foto: Andreas Terlaak

Barbara Kozelj

Barbara Kozelj je karizmatična in vsestranska glasbenica in solistka. Z izvrstnimi nastopi navdušuje občinstvo vodilnih svetovnih odrov. Po debiju s Kraljevim orkestrom Concertgebouw leta 2013 se je njena kariera začela strmo vzpenjati. Požela je pohvalne kritike v strokovni javnosti in pri poslušalcih, ko je leto pozneje v *Pasijonu po Mateju* z dirigentom Ivánom Fischerjem prvič nastopila v newyorški Carnegiejevi dvorani.

Z njim je v Mozartovem *Rekviemu* nastopila na londonskem festivalu BBC Proms in se Budimpeškemu festivalskemu orkestru pridružila na njihovi evropski turneji, na gostovanju po Ameriki pa so posneli Mendelssohnovo scensko glasbo *Sen kresne noči*, ki je nato z velikim uspehom izšla pri založbi Channel Classics.

VIP

Na opernem odru je v vodilnih vlogah uspela v opernih hišah v Essnu, Bonnu in Amsterdamu. Debitirala je kot Penelopa v Monteverdijevi operi *Odisejeva vrnitev v domovino* v londonski dvorani Barbican z Akademijo za staro glasbo in Richardom Egarrjem. Kritiki so poudarili njeno »čudovito mirno prezenco in izrazno silovito podajanje Monteverdija«. Na turneji s skupino Operazday iz Haaga je požela velik uspeh z vlogo Madame de Tourvel v Vivaldijevem in Morettijevem pasticciu *Nevarna razmerja*. Pomemben in nadvse uspešen pa je bil njen nedavni debi v operni hiši v Leipzigu v vlogi Brangene v Wagnerjevi operi *Tristan in Izolda*.

Na evropskih koncertnih odrih je sodelovala z dirigenti, kot so Jaap van Zweden, Genadij Roždestvenski, Neeme Järvi, Kenneth Montgomery, Paul McCreech, Stefan Soltesz, Antony Hermus, Otto Tausk, Uroš Lajovic in Giordano Bellincampi. Pela je z Orkestrom dobe razsvetljenstva, ansamblom Gabrieli Consort and Players, Barcelonskim simfoničnim orkestrom, Essensko filharmonijo in večino nizozemskih orkestrów.

Barbara Kozelj posebno naklonjenost izkazuje samospevom. Nastopala je s pianisti Phyllis Ferwerda, Richardom Egarrjem in Juliusom Drakom. Zanj pišejo tudi sodobni skladatelji. S priznanim amsterdamskim ansamblom za sodobno glasbo Asko Schönberg Ensemble in dirigentom Reinbertom de Leeuwom je med drugim izvedla številne krstne izvedbe. Z ansamblom Ebony Band je posnela zgoščenki *Around Prague (Okoli Prage)* in *Unheard (Neslišano)* ter prejela izvrstne kritike.

Svojo glasbeno pot je začela na Akademiji za glasbo v Ljubljani, nato pa študirala na Kraljevem konservatoriju v Haagu. Njeni učitelji so bili Marcos Bajuk, Irena Baar, Sasja Hunnego, Meinard Kraak in Anne Sofie von Otter. Bila je članica Nove operne akademije in Nizozemskega opernega studia.

Gašper Banovec je glasbeno pot začel z učenjem klavirja. Po končani nižji stopnji je dve leti obiskoval oddelek za orgle pri Daliborju Miklavčiču v glasbeni šoli Zavoda sv. Stanislava, se med šolanjem udeleževal orgelskih seminarjev Lorenza Ghielmija, Petra Planyavskega, Jürgna Essla in drugih, nato pa štiri leta obiskoval zasebne ure orgel pri Tomažu Sevšku. Po končanem študiju geodezije je študiral sakralno glasbo, smer orgle pri Mariu Perestegiju in leta 2019 uspešno magistriral. Maja 2016 se je udeležil mednarodnega orgelskega tekmovanja v madžarskem Szegedu, kjer je prejel tretjo nagrado. Kot organist uspešno sodeluje z zbori, kot so Zbor Slovenske filharmonije, APZ Tone Tomšič, Komorni zbor AVE in drugi. Solopetja se je najprej učil pri Janji Hvala in nato pri Dejanu Vrbančiču. Med letoma 2009 in 2015 je bil redni član vokalnega ansambla Ingenium, kot zborist je sodeloval z ljubljansko opero, od leta 2018 pa je član pop opernega tria Eroika. V Zboru Slovenske filharmonije je zaposlen od leta 2014.

Matija Bizjan je leta 2016 končal magistrski študij solopetja v razredu Matjaža Robavsca na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Izpopolnjeval se je na mojstrskih tečajih pri Heleni Lazarski, Snežani Neni Brzakovič in Harryju van der Kampu. Je prejemnik zlatega priznanja TEMSIG (2013) in nagrade občinstva na opernem seminarju OperOderSpree v Beeskowu (2013). Do leta 2017 je bil član Zbora Slovenske filharmonije, od takrat pa kot zborist in solist sodeluje s priznanimi tujimi zbori (Chorwerk Ruhr, Züriška pevška akademija, Baselski vokalni solisti, Norveški solisti, Capella Amsterdam). Od vidnejših solističnih nastopov velja omeniti Händlovega *Mesijo* ob 50-letnici zbora Consortium musicum (2018), koncerta Händlovega *Mesije* s Freiburškim baročnim orkestrom pod taktirko dirigenta Trevorja Pinnocka na matineji v Freiburgu (2019), Puccinijevo *Slovesno mašo* (2019), Mozartov *Rekviem* (2019) in Rossinijevo *Malo slavnostno mašo* v Zürichu (2021).

Johann Sebastian Bach

Christ lag in Todes Banden

Martin Luther

1. Sinfonia

2. Zbor, Verz I

Christ lag in Todes Banden

Christ lag in Todes Banden
für unsre Sünd gegeben,
er ist wieder erstanden
und hat uns bracht das Leben;
des wir sollen fröhlich sein,
Gott loben und ihm dankbar sein
und singen Halleluja.
Halleluja!

3. Duet (sopran, alt), Verz II

Den Tod niemand zwingen kunnt

Den Tod niemand zwingen kunnt
bei allen Menschenkindern;
das macht alles unsre Sünd,
kein Unschuld war zu finden.
Davon kam der Tod so bald
und nahm über uns Gewalt,
hielt uns in seinem Reich gefangen.
Halleluja!

4. Arija (tenor), Verz III

Jesus Christus, Gottes Sohn

Jesus Christus, Gottes Sohn,
an unser Statt ist kommen
und hat die Sünde weggetan,
damit dem Tod genommen
all sein Recht und sein' Gewalt;
da bleibet nichts denn Tods Gestalt,

Kristus je ležal v vezeh smrti

Prevedla Katarina Šter

Kristus je ležal v vezeh smrti

Kristus je ležal v vezeh smrti
in samega sebe dal za naše grehe,
ponovno je vstal
in nam prinesel življenje.
Tega se moramo veseliti,
slaviti Boga in mu biti hvaležni
in prepevati: Aleluja.
Aleluja!

Smrti ni mogel premagati nihče

Smrti ni mogel premagati nihče
med vsemi človeškimi otroki;
to so povzročili naši grehi,
nedolžnosti ni bilo več najti.
Od tod je kmalu prišla smrt
in prevzela oblast nad nami,
nas držala ujete v svojem kraljestvu.
Aleluja!

Jezus Kristus, Sin Boga

Jezus Kristus, Sin Boga,
je prišel na naše mesto
in je odpravil greh.
S tem je smrti odvzel
vso pravico in oblast.
Smrti je ostala le prazna podoba,

den Stach'l hat er verloren.
Halleluja!

5. Zbor, Verz IV

Es war ein wunderlicher Krieg

Es war ein wunderlicher Krieg,
da Tod und Leben rungen,
das Leben da behielt den Sieg,
es hat den Tod verschlungen.
Die Schrift hat verkündiget das,
wie ein Tod den andern fraß,
ein Spott aus dem Tod ist worden.
Halleluja!

6. Arija (bas), Verz V

Hie ist das rechte Osterlamm

Hie ist das rechte Osterlamm,
davon Gott hat geboten;
das ist hoch an des Kreuzes Stamm
in heißer Lieb gebraten,
das Blut zeichnet unser Tür,
das hält der Glaub dem Tode für,
der Würger kann uns nicht mehr schaden.
Halleluja!

7. Duet (sopran, tenor), Verz VI

So feiren wir das hohe Fest

So feiren wir das hohe Fest
mit Herzensfreud und Wonne,
das uns der Herr erscheinen läßt.
Er ist selber die Sonne,
der durch seiner Gnaden Glanz
erleuchtet unsre Herzen ganz,
der Sünden Nacht ist verschwunden.
Halleluja!

8. Koral: Verz VII

Wir essen und leben wohl

Wir essen und leben wohl
in rechten Osterfladen,
der alte Sauerteig nicht soll
sein bei dem Wort der Gnaden,
Christus will die Koste sein
und speisen die Seel allein,
der Glaub will keins andern leben.
Halleluja!

izgubila je svoje želo.
Aleluja!

Bila je čuda polna bitka

Bila je čuda polna bitka,
ko sta se borila smrt in življenje,
življenje si je tam priborilo zmago
in je pogoltnilo smrt.
Pismo je napovedalo,
kako je ena smrt požrla drugo,
kako bo smrt zasmehovana.
Aleluja!

Tu je pravo velikonočno Jagnje

Tu je pravo velikonočno Jagnje,
kot je zapovedal Bog,
ki se je visoko na lesu križa
razžarelo v vroči ljubezni.
Njegova kri označuje naša vrata,
vera jo predočuje smrti,
davitelj nam ne more več škodovati.
Aleluja!

Tako praznujemo veliki praznik

Tako praznujemo veliki praznik
s srčno radostjo in veseljem,
[praznik,] ki nam ga je naredil Gospod,
ki je sam Sonce,
ki po sijaju svoje milosti
razsvetljuje naša srca.
Noč grehov je izginila.
Aleluja!

Jemo in dobro živimo

Jemo in dobro živimo
od pravega velikonočnega kruha,
staro testo naj ne bo zraven
pri besedi milosti,
Kristus naj bo naša jed
in edino on naj hrani našo dušo,
vera ne bo živela od ničesar drugega.
Aleluja!

Giovanni Battista Ferrandini

Il pianto di Maria Vergine

Anonimni avtor

1. Recitativ (pripovedovalec)

Giunta è l'ora fatal

Giunta l'ora fatal dal Ciel prescritta,
che sul Calvario monte,
con tragico apparato,
girne dovea del Creatore il Figlio
videsi anch'Ella in luttuoso ammanto,
la sconsolata Madre esser presente
alla tragedia atroce, e starne, - ah cieli!
immobil nel dolor; soltanto in vita
quanto sentir potesse
l'immensa acerbità del suo tormento.
E, mentre tutta in pianto si sciogliea,
così fra suoi singhiozzi Ella dicea:

2. Kavatina (Marija)

Se d'un Dio fui fatta Madre

»Se d'un Dio fui fatta Madre
per vedere un Dio morire,
mi perdona, Eterno Padre,
la Tua grazia è un gran martire.

3. Recitativ (Marija)

Ah me infelice!

Ah me infelice! Ahi lassa!
Il mio Figlio divino,
da un discepol tradito,
da un altro ancor negato,
dai più fidi fuggito,
da tribunali ingiusti,
come reo condannato,
da flagelli percosso,
trafitto dalle spine,
lacerato da chiodi,
crocifisso frà ladri,
di fiele abbeverato,
dal mondo vilipeso,
dal cielo abbandonato.
E ancor non basta
se da barbare squadre
il bel suo Nome
fra le bestemmie ancor non deggio udire?

Tožba Device Marije

Prevedla Katarina Šter

Napočila je usodna ura

Napočila je usodna ura, predpisana v nebesih,
ko na goro Kalvarijo
s tragičnim bremenom
se mora vzpeti Sin Stvarnika.
Ob njem je bilo v žalnem oblačilu moč videti
tudi neutolažljivo Mater, ki je stala in
prisostvovala grozljivi nesreči – ah, nebo!
Negibna v bolečini, komaj še pri življenju,
le toliko, da je mogla čutiti
neizmerno grenkobo njegovih muk.
In medtem ko se je vsa raztopila v solzah,
je med svojimi zdihljaji govorila:

Če sem postala Mati Boga

»Če sem postala Mati Boga
zato, da bi videla Boga umreti
– odpusti mi, Večni Oče! –,
je tvoja milost veliko trpljenje.

Ah, gorje mi, nesrečnici!

Ah, gorje mi, nesrečnici, gorje!
Mojega božanskega Sina
je en učenec izdal
in drugi zanikal,
bil je zapuščen od najzvestejših,
od nepravičnega tribunala
obsojen kakor zločinec,
potolčen z bičem,
predrt s trnjem,
razmesarjen z žebli,
križan z razbojniki,
napojen z žolčem,
obrekovan od sveta,
zapuščen od nebes.
In temu še ni konca,
če moram poslušati, kako
barbarske horde njegovo prelepo ime
onečaščujejo s kletvicami.

4. Kavatina da capo (Marija)

Se d'un Dio fui fatta Madre

Se d'un Dio fui fatta Madre
per vedere un Dio morire,
mi perdona, Eterno Padre,
la Tua grazia è un gran martire.

5. Recitativ (Marija)

Ahimè ch'egli già esclama ad alta voce

Ahimè ch'Egli già esclama ad alta voce,
Angeli, Angeli non l'udite?
Padre l'abbandonasti?
Almen tu, Santo Spirito,
tu soccorri quella divina fronte
in cui desian specchiarsi
l'Angeliche del Ciel squadre, sì pure
già sparsa di mortal mesto pallore,
sopra il petto l'inchina, Ei muore, Ei muore!

6. Arija (Marija)

Sventurati miei sospiri

Sventurati miei sospiri
se quest'alma non sciogliete,
molto poco voi potete
molto lieve è il mio dolore.
Atrocissimi martiri
che in umor gli occhi stillate,
poco è il duol se non stemprate
tutto in lagrime anche il core.«

7. Recitativ (pripovedovalec)

Si disse la gran Madre

Sì disse la gran Madre
in vedendo spirar l'amato Figlio,
insensata per duol tosto divenne
e priva d'ogni senso al suol poi svenne;
ma tosto al chiuder gl'occhi
dell'eterno Fattore,
udissi intorno un fragor di sassi,
un crollar della terra,
un vacillar del suolo,
sì del morto Signor l'agita il duolo.
Ha decretati Iddio
tre terremoti universali in terra:
un nel morir del Verbo,
nel suo risorger l'altro,
e il terzo alfine, - ahi nel pensarlo io tremo,
a quel che fia -, nel gran Giudizio estremo.

Če sem postala Mati Boga

Če sem postala Mati Boga
zato, da bi videla Boga umreti
– odpusti mi, Večni Oče! –,
je tvoja milost veliko trpljenje.

Ojoj! Kako kliče z močnim glasom

Ojoj! Kako kliče z močnim glasom!
Angeli, angeli, ga ne slišite?
Oče, si ga zapustil?
Vsaj ti, Sveti Duh,
prihiti na pomoč božanskemu obličju,
v katerem bi se rade ogledovale
čiste nebeške množice angelov,
zdaj pa žalostno, mrtvaško blede
se na prsi mu nagiba, in on umre, umre!

Moji nesrečni vzdihljaji

Moji nesrečni vzdihljaji,
če ne boste razdrli te duše,
ne zmorete kaj dosti
in je prelahka moja bolečina.
Grozljive muke,
v katerih se raztapljajo moje oči,
premajhna je moja bol, če ne zmorete
raztopiti v solzah tudi mojega srca!«

Tako je govorila Božja Mati

Tako je govorila Božja Mati,
ko je videla ljubljene Sina izdihniti,
čuti so ji otopeli od bolečine;
in brez zavesti se je zgrudila na tla.
A ko mu je oči zaprl
večni Stvarnik,
se je zaslišalo lomljenje skal,
tresenje zemlje,
tla so se zamajala,
tako zelo je vse pretresla Gospodova smrt.
Bog je zapovedal
tri vesoljne potrese na zemlji:
enega ob smrti Besede,
drugega ob njenem vstajenju
in nazadnje tretjega – ob misli nanj se tresem,
ojoj – ob veliki poslednji sodbi.

8. Arija (Marija)

Pari all'amor immenso

Pari all' amor immenso
fu immenso il suo patir.
E solo allora atroce
gli fu la propria croce
che di sue pene il senso
gli tolse il suo morir.

9. Recitativ (pripovedovalec)

Or se per grande orror tremò la terra

Or se per grande orror tremò la terra
morir vedendo un Dio
fra tormenti sì rei,
uomo, trema ancor tu
che terra sei!

Georg Friedrich Händel

Dixit Dominus

Ps 110

1. Zbor

Dixit Dominus Domino meo

Dixit Dominus Domino meo:
»Sede a dextris meis,
donec ponam inimicos tuos
scabellum pedum tuorum.«

2. Arija (mezzosopran)

Virgam virtutis tuae

Virgam virtutis tuae
emittet Dominus ex Sion:
dominare in medio inimicorum tuorum.

3. Arija (sopran)

Tecum principium

Tecum principium
in die virtutis tuae
splendoribus sanctorum.
Ex utero
ante luciferum genui te.

Tako neizmerna je bila njegova ljubezen

Tako neizmerna je bila njegova ljubezen,
tako neizmerna je bila njegova bolečina.
A najbolj strašen je zanj
njegov lastni križ postal šele,
ko mu je smrt na njem
odvzela muke v njegovih čutih.

Zdaj zemlja od strahu se trese

Zdaj zemlja od strahu se trese;
ko vidi Boga umreti
v najhujših mukah,
o človek, trepetaj tudi ti,
ki si zemlja in prah!

Gospodov govor

Slovenski standardni prevod Svetega pisma (SSP)

Gospod govori mojemu Gospodu

Gospod govori mojemu Gospodu:
»Sédi na mojo desnico,
dokler ne položim tvojih sovražnikov
za podnožje tvojih nog.«

Žezlo tvoje moči

Žezlo tvoje moči
pošilja Gospod s Siona,
vladaj sredi svojih sovražnikov.

Tvoje ljudstvo bo voljno

Tvoje ljudstvo bo voljno
na dan tvoje moči
v svetem sijaju.
Iz naročja jutranje zarje
pride zate rosa tvojega otroštva.

4. Zbor

Juravit Dominus

Juravit Dominus
et non paenitebit eum:

5. Zbor

Tu es sacerdos in aeternum

»Tu es sacerdos in aeternum
secundum ordinem Melchisedech.«

6. Solisti in zbor

Dominus a dextris tuis – Judicabit in nationibus

Dominus a dextris tuis,
confregit in die irae suae reges.
Judicabit in nationibus, implebit ruinas,
conquassabit capita in terra multorum.

7. Duet (sopran I, sopran II) in zbor

De torrente in via bibet

De torrente in via bibet,
propterea exaltabit caput.

8. Zbor

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto,
Sicut erat in principio,
et nunc, et semper, et in saecula saeculorum.
Amen.

Gospod je prisegel

Gospod je prisegel
in se ne bo kesal:

Ti si duhovnik na veke

»Ti si duhovnik na veke
po Melkízedekovem redu.«

Moj Gospod je na tvoji desnici - Sodi med narodi

Moj Gospod je na tvoji desnici,
na dan svoje jeze pobije kralje.
Sodi med narodi, vse polno je trupel;
razbija glave širom po zemlji.

Na poti pije iz potoka

Na poti pije iz potoka,
zato lahko vzdigne glavo.

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu,
kakor je bilo v začetku,
tako zdaj in vselej in vekomaj.
Amen.

Slovenska filharmonija – Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Festival Ljubljana

@festival_ljubljana

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na

info@filharmonija.si.

Koncertni list Slovenske filharmonije in Festivala Ljubljana

Izdala: Slovenska filharmonija in Festival Ljubljana

Direktor Slovenske filharmonije in umetniški vodja Orkestra Slovenske filharmonije: Matej Šarc

Direktor in umetniški vodja Festivala Ljubljana: Darko Brlek

Umetniški vodja Zbora Slovenske filharmonije: Gregor Klančič

Avtorica spremne besede: Katarina Šter

Jezikovni pregled: Tanja Svenšek

Oblikovanje naslovnice: Art Design, d. o. o.

Prelom: Vlado Trifkovič

Ljubljana, januar 2022

Redakcija koncertnega lista je bila končana 26. januarja 2022.

Orkester Slovenske filharmonije je rezidenčni orkester Festivala Ljubljana 2022. / Slovenian Philharmonic Orchestra is the resident orchestra of Festival Ljubljana 2022.

slovenska
filharmonija

SIMFONIČNI ORKESTER
RTV SLOVENIJA

Glavni sponzor /
General sponsor:

Sponzorji / Sponsors:

Glavni medijski sponzor /
General media sponsor:

DELO

Medijska sponzorja / Media sponsors:

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana. /
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

LJUBLJANA: MESTO/CITY OF LITERATURE...
Organizacija združenih narodov za izboljševanje znanosti in kulture
Unescovo kustosno mesto od 2015

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu. /
The Ljubljana Festival reserves the right to alter the programme.

Častni pokrovitelj Zimskega festivala 2022 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. / The honorary sponsor of the Winter Festival 2022 is the Mayor of Ljubljana Zoran Jakovič.

V sodelovanju s programom Ars – 3. programom Radia Slovenija.

Medijski pokrovitelj Slovenske filharmonije:

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
F +386 1 2410 900
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije.
Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.